

ที่มาร่างพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินและคุ้มครอง พื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ....

นางเมตตา ไม้หนองกอย
นิติกรชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการกฎหมาย
สำนักกฎหมาย ส.ป.ก.

01.

ความเป็นมา

ตราขึ้นครั้งแรก ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 เพื่อปรับปรุงสิทธิการถือครองที่ดิน การกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน ให้ไปสู่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีที่ดินทำกินเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาชีพเกษตรกร การปรับปรุงการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

02.

การแก้ไขเพิ่มเติม

● ครั้งที่ 1 แก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2519

- เพื่อความคล่องตัวในการออกพันธบัตร การชำระราคาหรือค่าทดแทนที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

● ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2532 (ล่าสุด)

- เพื่อขยายขอบเขตการจัดที่ดินให้ผู้ประสงค์จะเป็นเกษตรกร
- จัดที่ดินให้ผู้ประกอบกิจการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่อง
- แก้ไขการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในยุคนั้น

03.

เหตุผลในการปรับปรุงกฎหมาย

- บทบัญญัติบางประการไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมเกษตรกรหรือผู้ที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรได้เข้าถึงกระบวนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ขาดมาตรการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่เหมาะสม
- ปัญหาสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมแก่การนำมาปฏิรูปที่ดิน ปัญหาผู้ถือครองมิได้เป็นเกษตรกร ปัญหาการบังคับผู้ครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาการใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกรรม เป็นต้น
- คำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 31/2560 ข้อ 8 ให้ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 77 ให้รัฐปรับปรุงและยกเลิกกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์

04.

การดำเนินการปรับปรุง

จัดจ้างมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์พร้อมทั้งปรับปรุงพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 รวมถึงคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 36/2559 และที่ 31/2560 เพื่อยกร่างพระราชบัญญัติขึ้นใหม่ทั้งฉบับ และเปลี่ยนชื่อเป็น “ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ....

การรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและประชาชน

โดยผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (<https://www.law.go.th>) และระบบสารสนเทศของ ส.ป.ก.

มีการจัดรับฟังความคิดเห็นรายภาค

จำนวน 4 ภาค

1,050 ราย

ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น

เห็นด้วย

95%

มูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย ส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) เมื่อมกราคม ๒๕๖๕

ส.ป.ก. รายงานสรุปผลความคืบหน้าการจัดทำร่างพระราชบัญญัติฯ พร้อมสรุปสาระสำคัญให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับทราบแล้ว

ส.ป.ก. เผยแพร่รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย และสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติฯ ไว้ในระบบกลางทางกฎหมายและสื่อสารสนเทศของ ส.ป.ก. แล้ว

แผนการเสนอร่างกฎหมายฯ กรณีกฎหมายที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

ร่างพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินและคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ....

การดำเนินการปัจจุบัน

ส.ป.ก. ได้มีการนำเสนอ ร.ม.ว. กษ. เพื่อขอความเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อ ส.ป.ก. จะได้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินการตามมาตรา ๑๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการส่งร่างฯ ให้ สคทช. พิจารณาต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ทำให้มีกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินที่ทันสมัย และสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน สามารถป้องกันการบุกรุกที่ดินของรัฐ กระจายการถือครองที่ดิน ลดความเหลื่อมล้ำ แก้ปัญหาเกษตรกรไร้ที่ดินทำกิน และการบริหารจัดการที่ดินภาครัฐมีความเหมาะสม และเข้าถึงทรัพยากร เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ได้รับการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มมูลค่าที่ดินที่รัฐจัดให้ สามารถนำไปเป็นหลักประกัน เข้าถึงแหล่งทุนเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างสูงสุดเหมาะสมกับศักยภาพที่ดิน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกร มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น

ข้อมูลเพิ่มเติม

- www.law.go.th โครงการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ส.ป.ก. <https://alro.go.th> สำนักกฎหมาย

กลุ่มวิชาการกฎหมาย สำนักกฎหมาย ส.ป.ก.

เบอร์ภายใน

1223 , 1224

โทรศัพท์/โทรสาร

0 2281 2904

